

POSTANOWIENIE

Dnia 15 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Elżbieta Karska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Przesławski

SSN Grzegorz Żmij

w sprawie ze skargi A. B. i I. B.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn.
I ACa 2798/23,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej
i Spraw Publicznych w dniu 15 kwietnia 2026 r.,

**I. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym
w Warszawie toczącym się pod sygnaturą akt I ACa 2798/23
nastąpiła przewlekłość postępowania;**

**II. przyznaje skarżącej I. B. od Skarbu Państwa – Sądu
Apelacyjnego w Warszawie sumę pieniężną w wysokości
2 000 (dwa tysiące) złotych za okres od 9 stycznia 2024 r.
do 15 kwietnia 2026 r.;**

**III. przyznaje skarżącemu A. B. od Skarbu Państwa – Sądu
Apelacyjnego w Warszawie sumę pieniężną
w wysokości 2 000 (dwa tysiące) złotych za okres
od 9 stycznia 2024 r. do 15 kwietnia 2026 r.;**

**IV. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego
w Warszawie na rzecz skarżącej I. B. kwotę 240 (dwieście
czterdzieści) złotych wraz z odsetkami ustawowymi za
opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po**

upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Apelacyjnego w Warszawie do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym;

V. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz skarżącego A. B. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Apelacyjnego w Warszawie do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym;

VI. oddala skargę w pozostałym zakresie;

VII. zarządza zwrot od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz skarżących I. B. i A. B. kwoty 400 (czterysta) złotych uiszczonej tytułem opłaty sądowej od skargi.

Tomasz Przesławski Elżbieta Karska Grzegorz Żmij

UZASADNIENIE

Skargą na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki z dnia 16 lutego 2026 r., która wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 23 lutego 2026 r., skarżący: A. B. i I.B., działając przez profesjonalnego pełnomocnika, wniesli o: stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie o sygn. akt I ACa 2798/23, toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie (pkt 1); zlecenia Sądowi prowadzącemu postępowanie podjęcia odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie, w tym wyznaczenie terminu rozprawy apelacyjnej (pkt 2); przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz każdego z powodów kwoty 5 000,00 (pięć tysięcy) złotych (pkt 3) oraz zasądzenie kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa procesowego na rzecz każdego z powodów (pkt 4). Skarżący opłacili skargę na przewlekłość

postępowania kwotą 400 (czterysta) złotych. W uzasadnieniu skargi skarżący wyjaśnili czynności podejmowane w sprawie oraz ich przebieg. Nadmienili, że postępowanie w sprawie prowadzonej przez Sąd I instancji rozpoczęło się 17 lipca 2022 r. i zakończyło 25 lipca 2023 r. wydaniem wyroku. Wskazując na zasadność niniejszej skargi podnieśli, że akta sprawy wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 12 września 2023 r. a strony zajęły już stanowiska merytoryczne na piśmie. Powodowie złożyli odpowiedź na apelację banku w dniu 29 lipca 2024 r. Pomimo iż od wpływu akt do Sądu Apelacyjnego minęło 29 miesięcy nie został wyznaczony termin rozprawy apelacyjnej.

W odpowiedzi na skargę z dnia 19 marca 2026 r., Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie zgłosił swój udział w sprawie oraz wniósł o jej oddalenie. W dalszej części odpowiedzi przedstawił przebieg czynności w sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga na przewlekłość postępowania zasługiwała na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Stosownie do treści art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości

postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18; z 5 kwietnia 2022 r., I NSP 66/22; z 7 lipca 2022 r., I NSP 204/22; z 23 listopada 2022 r., I NSP 312/22; z 22 marca 2023 r., I NSP 25/23). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

Ponadto w orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że znaczny wpływ spraw, problemy kadrowe i obciążenie sędziów pracą pozostają bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; z 5 kwietnia 2022 r., I NSP 66/22; z 7 lipca 2022 r., I NSP 204/22; z 23 listopada 2022 r., I NSP 312/22; z 22 marca 2023 r., I NSP 25/23). Obciążenie pracą, ilość spraw oraz stan kadry orzecniczej, co najwyżej prowadzić mogą do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania w konkretnej sprawie nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony Sądu. Jednakże to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06). W tym też kontekście – organizacyjnym – należy rozpoznawać argumenty zawarte w odpowiedzi na skargę. Jakkolwiek przyczyniają się one do dezorganizacji i opóźnień w wyznaczaniu spraw, to wciąż pozostają bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie. Ostatecznie Sąd jako jednostka reprezentująca Skarb Państwa ponosi formalną odpowiedzialność za niewłaściwe wywiązywanie się przez Państwo z powyższego obowiązku.

W świetle przytoczonego wyżej, utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz okoliczności faktycznych sprawy, nie ulega wątpliwości, iż czas oczekiwania na rozpoznanie apelacji w analizowanej sprawie został przekroczony i wyniósł ponad 12 miesięcy.

Z treści odpowiedzi na skargę na przewlekłość postępowania wynika, że „akta sprawy wraz z apelacją powodów zostały przekazane do Sądu Apelacyjnego w Warszawie w dniu 12 września 2023 r. Tego samego dnia w sprawie został wylosowany sędzia referent. Sprawa została wpisana do repertorium ACa. Następnie 18 września 2023 r. przekazana została z Sądu Okręgowego apelacja strony pozwanej. W dniu 8 stycznia 2024 r. zarządzono zawiadomienie stron o składzie i doręczenie odpisów apelacji. Pismem z dnia 1 lipca 2024 r. powodowie wniesli o podjęcie czynności w sprawie, w tym doręczenie odpisu apelacji i wyznaczenie terminu rozprawy. W dniu 18 lipca 2024 r. wykonane zostało zarządzenie o doręczeniu odpisów apelacji. Pismem

z dnia 2 września 2025 r. powodowie wnieśli o wyznaczenie terminu rozprawy apelacyjnej. Następnie poinformowano pełnomocnika powodów, że sprawa nie należy do kategorii spraw pilnych i dalsze czynności zostaną podjęte według kolejności wpływu. Pismem z dnia 11 lutego 2026 r. powodowie złożyli wniosek o wyznaczenie rozprawy apelacyjnej. Zarządzeniem z dnia 26 lutego 2026 r. wyznaczony został termin rozprawy na dzień 22 kwietnia 2026 r., o czym zawiadomiono pełnomocników stron”.

Analiza akt sprawy o sygn. I ACa 2798/23, przedłożonych Sądowi Najwyższemu, tj. tomu II zawierającego ponumerowane karty od 201 do 362 wskazuje na to, że powodowie wielokrotnie wnosili o podjęcie czynności w sprawie tj. pismem z 1 lutego 2024 r. (k. 310) pismem z 27 czerwca 2024 r. (k. 311), pismem z 29 sierpnia 2025 r. wnosili o wyznaczenie terminu rozprawy apelacyjnej (k. 334) oraz podobnie pismem z 11 lutego 2026 r. (k. 356).

W związku z tym, że Sąd Apelacyjny w Warszawie od momentu wpływu akt wraz z apelacją, poza wylosowaniem sędziego referenta i wykonaniem wymienionych wezwań, nie podejmował czynności zmierzających do merytorycznego rozpoznania sprawy przez ponad dwanaście miesięcy, a termin rozprawy wyznaczył dopiero po wpłynięciu skargi na przewlekłość postępowania czyli po 29 miesiącach od wpływu akt, chociaż powodowie łącznie czterokrotnie wnosili o podjęcie czynności w sprawie oraz o wyznaczenie terminu rozprawy, to w ocenie Sądu Najwyższego, mając na względzie powyższe okoliczności, uzasadnione jest stwierdzenie przewlekłości postępowania w rozpoznawanej sprawie.

Konsekwencją stwierdzenia, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w przedmiotowej sprawie nastąpiła przewlekłość postępowania, jest także obowiązek Sądu Najwyższego rozstrzygnięcia w przedmiocie żądania skarżących o zasądzenie na ich rzecz odpowiedniej sumy pieniężnej. Orzekając o przyznaniu skarżącym od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie sumy pieniężnej w wysokości 2 000 zł, Sąd Najwyższy uwzględnił, iż zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, minimalna wysokość sumy pieniężnej jaką należy zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania

postępowania, jednak nie mniej niż w/w suma, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość. Jednocześnie Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do przyznania sumy wyższej i w tym zakresie żądanie oddalił. W związku zaś z tym, że termin rozprawy apelacyjnej został wyznaczony na 22 kwietnia 2026 r. to za bezprzedmiotowe uznano zalecanie podejmowania czynności w sprawie.

Mając powyższe na uwadze, na mocy art. 12 ust. 2 i 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia. O kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym orzeczono w oparciu art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. art. 99 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania oraz § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2023, poz. 1964).

Tomasz Przesławski Elżbieta Karska Grzegorz Żmij

JW

[a.ł]